

GAB AKADEMİ

Cilt/Vol: 2 Sayı/Num: 1
Haziran/June 2022
ISSN 2792-0194

Güvenlik Yönetişimi Yaklaşımının Devlet Güvenliği Açısından İncelenmesi

Security Governance Approach In Terms Of Government Security

Arş. Gör. Abdullah ÇELİK

Polis Akademisi Başkanlığı, Trafik Enstitüsü

Turkish National Police Academy, Traffic Institute

Ankara / Türkiye

clkabdullah@gmail.com orcid.org/0000-0002-3912-3724

Article Information / Makale Bilgisi

Article Types / Makale Türü: Research Article / Araştırma Makalesi

Received / Geliş Tarihi: 22.04.2022

Accepted / Kabul Tarihi: 10.05.2022

Published / Yayın Tarihi: 28.06.2022

Pub Date Season / Yayın Sezonu: June / Haziran

Volume/ Cilt: 2 Issue/ Sayı: 1 Pages/ Sayfa: 43-59

Güvenlik Yönetişimi Yaklaşımının Devlet Güvenliği Açısından İncelenmesi

Özet

Devlet güvenliği kavramı ve devletin güvenliğinin sağlanması tarih boyunca devletlerin ve devleti yönetenlerin en önemli sorunlarından biri olmuştur. Küreselleşme süreciyle beraber çeşitliliği artan tehdit ve tehlikelere karşı devletlerin kendi güvenliklerini korumaya dönük etkin önlemler aldıkları ve bunları uygulamaya koydukları görülmektedir. Devlet güvenliğinin sağlanmasında silah kullanma tekelini elinde bulunduran devlet, bu yetkisini kısmî şekilde devrederek güvenlik alanını, özel sektör ile uluslararası kuruluşlara açık duruma getirmiştir. Devletler, öncelikle silahlı kuvvetlerinin gereksinimi olan eğitim, lojistik hizmetler, planlama ve altyapı hizmetlerini özelleştirmeye giderek temin etmeyi tercih eder duruma gelmişlerdir. Askeri üs ve askeri lojmanların yönetimi, araçların bakım ve onarımı, üniformaların hazırlanması ve depo hizmetleri, kantin işletilmek gibi işlerin özel sektöre bırakıldığı görülmektedir. Birçok devletin askeri alana ayırdıkları bütçelerin ve asker sayısının azaltılması, orduların modernizasyona gitmesiyle beraber uzman personele gereksinim duyulması, askeri darbelerin sık yaşandığı gelişmekte olan devletlerde ise öncelikli olarak hükümete karşı hareketlerin engellenmesi amacıyla özel askeri şirketler güvenlik yönetişimine dâhil olur hale gelmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, Devlet Güvenliği, Güvenlik Yönetimi, Yönetişim, Güvenlik Yönetişimi.

Security Governance Approach In Terms Of Government Security

Abstract

The concept of state security and ensuring the security of the state has been one of the most important problems of states and state managers throughout history. It is seen that states take effective measures to protect their own security and put them into practice against threats and dangers, the diversity of which increases with the globalization process. The state, which has the monopoly of using weapons in the provision of state security, has partially transferred this authority and made the field of security open to the private sector and international organizations. States have come to a point where they prefer to privatize the training, logistics, planning and infrastructure services required by their armed forces. It is seen that the management of military bases and military lodgings, the maintenance and repair of vehicles, the preparation of uniforms and warehouse services, and the operation of canteens are left to the private sector. Private military companies have become involved in security governance in order to reduce the budgets and the number of soldiers allocated by many states for the military, the need for specialized personnel with the modernization of armies, and in developing states where military coups are common, primarily to prevent actions against the government.

Keywords: Security, State Security, Security Management, Governance, Security Governance.

Giriş

Yerleşik düzene geçildiğinden bu yana insan ve toplum ilişkilerinde emniyet, huzur, düzen ve asayiş gereksinimi doğmuştur. İnsanlar birlikte yaşamaya başladıklarından itibaren, toplumsal kuralların işlenmesini sağlamak için bazı kişilere görev ve yetkiler vermiş ve iş ve işlemlerin yürütülebilmesi adına kurumlar oluşturmuşlardır.¹

İlkçağlardan bu yana, kişiler yeme, içme ve barınma ihtiyaçlarını tamamladıktan sonra “güvenli” bir ortam ve yer bulma gereksinimi duymuşlardır. Kişinin bütün gereksinimleri arasında “güven içinde olma gereksinimi” ya da “güvenlik gereksinimi” önem taşıyan bir yere sahiptir. Tarihi bakımdan her zaman önemli olan kişisel güvenlik; özellikle insanların topluluklar halinde yaşamalarıyla beraber “toplumsal güvenlik” anlayışıyla birlikte kabul edilir hâle gelmiştir. Toplumsal güvenlik, bireylerin veya topluluk halinde yaşayabilir olmalarının sosyal yaşamın vazgeçilmez gereksinimlerinden olmuştur.²

Küreselleşme ile beraber kentlerin ve devletlerin güvenliğine karşı tehdit ve tehlikelerde önemli artışlar olmuştur. Bu tehditler yalnızca bir şehri değil, devletin tamamını hatta herhangi bir ülkede olan tehdidin varlığı farklı devletleri tehdit eder duruma gelmiştir. Bu küreselleşme süreciyle beraber güvenlik tehditlerinde de bir küreselleşme süreci meydana gelmiştir.

Güvenlik sorunlarının da küresel bir durum arz etmesiyle beraber devletlerin tek başlarına üstesinden gelemeyecekleri yeni sorunlarla mücadele edilmesi için milletlerarası işbirliğine gereksinim duyulmaktadır. Bunun yanı sıra her geçen daha geniş bir alan yayılan güvenlik gündemiyle baş edebilmek amacıyla daha ayrıntılı bir yaklaşım ve geniş zeminli bir iş birliğine ihtiyaç bulunmaktadır.

1. Güvenlik Hizmetlerinin Tarihsel Gelişimi

Güvenlik birey, toplum ve devletler için tarihi süreç boyunca her devirde en önemli değer ve ihtiyaç olarak ortaya çıkan unsurlardan biri olmuştur. Üstelik devletlerin temel amaçlarından birinin, vatandaşlarını ayrımcılık, hukuksuzluk, zorbalık ve çeşitli haksızlık gibi “içsel”; diğer ırkları, dinleri ya da kimlikleri sahip bulunanlara saldırılar “dışsal” tehditlerden korunmak olduğu söylenebilir. Milletlerarası güç çekişmelerinin, savaş ve barış kavramlarının ve hatta milletlerarası hukuk norm ve kurallarıyla ekonomik bakış açılarının değişiklik gösteren oranlarda güvenlikle ilişkisi bulunmaktadır. Bu açıdan bakıldığında insanlık tarihini bir bakıma bütünüyle bir güvenlik tarihi olarak düşünmek mümkündür.³

1 Celal Dinçer, “Kolluk Kuvvetlerinin Zor Kullanma Yetkisi”, *Türk İdare Dergisi*, 462, (2009), Ankara, 37-69.

2 Ahmet Hamdi Aydın, *Toplumsal Güvenlik ve Yerel Siyaset*, (İstanbul, Okutan yayıncılık, 2008), 307.

3 Bilal Karabulut, Güvenlik, “Küreselleşme Sürecinde Güvenliği Yeniden Düşünmek”, (Ankara: Barış Kitabevi, 2015), 41.

Güvenliğin sosyal yaşamda büyük önem taşımasıyla devlet organlarının güvenlik hizmetini bir kamusal hizmet olarak arz etmesi ya da devletin güvenlik ihtiyacına cevap vermesi ile ilgili çeşitli kuram ve yaklaşımlar bulunmaktadır. Ancak bu konuda temel olarak iki farklı kuramsal yaklaşım ve üç temel politik düşünce söz konusudur.⁴ Bu düşünceden biri olan muhafazakâr düşünceye göre, bireylerin gruplar halinde ya da başka bir ifadeyle topluluklar halinde bir arada yaşama gereksinimi devletin kurulmasıyla sonuçlanmış ve devlet halkın güvenlik ihtiyacını karşılama görevini üstlenmiştir. Bu bakış açısına göre bu gereksinimin cevaplanması için güvenlik kuvvetleri oluşturulmuştur. Bir başka düşünceye göre ise güvenlik hizmeti sunan kurumların ortaya çıkması, toplumsal yapının sosyo-ekonomik ve politik bakımdan gelişmesiyle ilgilidir. Örnek vermek gerekirse sanayi ve endüstrinin gelişmesi ile suç ve suçlu olgularının değişime uğraması, değişik bir mücadele biçimine gerek duyulması ve sermaye yapısının buna karşı korunması gereksinimini ortaya çıkmasına paralel olarak işi güvenlik olan profesyonel unsurlar meydana çıkmıştır. Bu görüş kapsamında güvenlik kuvvetleri otoriteyi ve dolayısıyla devleti yönetme gücünü elinde tutanları, nüfuz sahiplerini ve sermayedarları ya da bütünüyle sistemi korumak için ortaya çıkmıştır. Radikal yaklaşım olarak kabul edilen bu yaklaşıma göre, kapitalist ekonomik ve siyasal sistemin hâkim olmasına paralel olarak devlet sistemini; devlete ya da sisteme hâkim olan ekonomik ve siyasi güç odaklarının mevcut varlıklarını ve yapılarını koruma altına almak için güvenlik kuvvetleri oluşturulma yoluna gidilmiştir. Tabii ki temel görevi halkın güvenliğini sağlamak, suç ve suçlulukla mücadele etmek olan devletin bu durumu kaygı vericidir. Nitekim bu iki yaklaşımın ortasında olan ve genel niteliklerinden dolayı liberal kabul edilmekte olan bir yaklaşım daha bulunmaktadır. Dikkatle bakıldığında, her birinde belli ölçüde doğru ve hatalı yanlar bulunabilir ve hangi görüş doğru veya ihtiyaçlara tam cevap veriyor olursa olsun esasında güvenlik gereksinimi ve bu gereksinime cevap veren kurumlar toplum için daima en üst seviyede önem taşımışlardır.⁵

Güvenliğe ihtiyaç duyulmasını zenginlik ve yoksulluk endişesine dayanmakta olan üstünlük kurma gayretine bağlayarak açıklayanlar da vardır. Nitekim Ortaçağ'da şehirler, tamamıyla bir güvenlik sorunu bağlamında ve bu şehirde yaşamakta olanların kendilerini güven içinde hissetmelerini sağlamak için büyük surlarla çevrilmiştir. Çinlilere Çin Seddi'ni inşa etmeye mecbur kılan, Diyarbakır'ı boydan boya çevreleyen o surların inşa edilme sebebi de kesin olarak güvenlik ve savunma ihtiyacıdır. İstanbul'da Suriçi denilen o alanın oluşması da yalnızca güvenlik ihtiyacından kaynaklanmıştır.

Güvenli bir ortamda yaşama gereksinimi tıpkı insanlık tarihinin başında olduğu gibi çağımızda da devam ederken, güvenliği sağlayabilme adına teknolojik olarak en üst teknolojiyle donatılmış silah ve her türlü teçhizata büyük kaynakların ayrılmasına neden olmaktadır. Soğuk Savaş adı verilen dönem içinde nükleer silah geliştirmek

4 Tom Bowden, "Beyond the Limits or the Law" (Harmondsworth: Penguin Press, 1978), 43.

5 Ahmet Hamdi Aydın, "Polis Meslek Hukuku", (Ankara: Doğu Matbaacılık, 1996), 5-6.

için ayrılan büyük bütçeler, Yıldız Savaşları Projesi, kıtalararası balistik füze yapılması gibi üst seviyedeki projelerin arka planında güvenlik gereksinimi ile düşman güçlerine karşı üstünlüğü ele geçirme isteği bulunmaktadır. Çağımızda az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerin güvenlikle ilgili daha çok sorun yaşadıkları iddia edilmektedir. Çünkü bu ülkeler, güvenlik düzeyi düşük bir çemberin içinde yaşamaya mecbur oldukları gibi kendi güvenliklerini sağlayabilmek adına ihtiyaçları olan silah ve diğer malzemeleri kendileri üretmedikleri için dışarıya bağımlılıkları söz konusudur. Bu ülkelerin bir yandan da yoksulluk içinde olmaları ise problemin bir başka yönüdür. Sürekli olarak bir meşruiyet problemi yaşamakta olan, halkla karşı karşıya olmalarına rağmen iktidarlarını sürdürmeye çalışan Üçüncü Dünya idarecilerinin birçoğu mevcut konumlarını silahlanma yarışı içinde ve bunu önemli paralarla sağlama yoluna gitmektedirler. Güvenlik konusu, bütün toplumlarda en önemli sorun olmayı sürdürdükçe bu alanlarda büyük yatırımlara gidilmesinden dolayı fakirliğin artması ve toplumsal stratejilerin ihmali kaçınılmaz hale gelecektir.⁶ Bu durum da güvenliği sağlamaya çalışırken aynı zamanda başka güvenlik tehditlerine yol açmak anlamına gelmektedir.

2. Yönetişim Yaklaşımı

Yönetişim terimi, İngilizce “governance” teriminin Türkçedeki karşılığı olarak kullanılmaktadır. Bunun yanında sözcüğün 18. asır Aydınlanma Çağı’nda ve hatta Eski Yunan’da kullanılmakta olan dillerin sözcüklerine dayandırılmasının mümkün olabileceğini belirten yazarlar da vardır.⁷ Governance terimi, 1989 Dünya Gelişme Raporu’nda kullanılmak suretiyle Afrika’da bulunan ülkelerin “governance crisis” (yönetişim krizi) içinde buldukları belirtilmiştir. Rapor kapsamında yönetişim kalkınma stratejileri ve bilhassa gelişmemiş ülkelerin kalkınma problemlerinin yönetilmesini ifade etmektedir.⁸ Rhodes’a göre yönetişim, 1990’lı yıllarla beraber yönetim teriminin karşısında farklı bir yönetim süreci olarak görünmeye başlamıştır. Yönetişim, toplumun idare edilmesinde ve devletle olan ilişkilerinin sürdürülmesinde egemen olan yeni yönetim şeklinin belirtmektedir.⁹

Yönetim kavramının tanımı geleneksel bir bakış açısıyla yapılırken, yönetişim kavramı 21. yüzyıl için gereken prensipleri kapsayarak, yönetimi değişik biçimde belirtmektedir.¹⁰

6 Davut Dursun, “Güvenlik İhtiyacı ve Yoksulluk”, erişim 15.03.2022, *Yeni Şafak*, 10 Mayıs 2005, <https://www.yenisafak.com/arsiv/2005/haziran/28/ddursun.html>

7 Birgül Ayman Güler, “Yönetişim: Tüm İktidar ve Sermaye” *Praksis*, 9 (Kış- Bahar 2003): 93-116. 8 Age, s. 108.

9 R.A.W. Rhodes, “The New Governance: Governing Without Government”, *Political Studies*, 44, sy. 4, (1996): s.652-667.

10 Arzu Yalçın, *İyi Yönetişim İlkeleri ve Kamu Yönetimine Yansımaları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. (Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2010), 8.

Bu konuda çalışmalarıyla tanınan Jessop, yönetişimin yönetim ile benzer olan ve ondan farklı yönleri olan yönetme biçimi ve rehberlik etme tarzı olduğunu ifade etmektedir.¹¹

Yönetişim düşüncesinin ortaya çıkmasıyla yeni anlamlar yüklenen yönetim kavramı, karşılıklı olarak yönetim anlamına dönüşmüştür. Aslında yönetişim devlet, özel sektör ile sivil toplum örgütleri aracılığıyla yurttaşların beraberce karara varma mekanizmalarına dâhil olmalarını belirterek yönetimi daha değişik bir boyuta götürmeyi hedeflemektedir. Kamusal yönetim anlayışı içinde egemen olan merkezîyetçi idare düşüncesi, katılım, denetlenmesi mümkün olmak ve berraklık bakımından problemlere yol açmaktadır. Vatandaşın karar alma iradesine katılma talebi, özel sektör faaliyetlerinin de hizmet arzları kapsamında yer almaya başlamasıyla bir araya gelince karar alma süreci içine kamuyla beraber başka unsurları da yanında getirmiştir.

Yönetişim kavramı, 1990'lardan sonra birçok alanda kullanılabilir hale gelen bir kelime olmuştur. Küresel yönetişim, mahalli yönetişim, verimli yönetişim gibi çok sayıda ve çeşitli kavramlar kullanılmaya başlanmıştır. Yönetişim denildiği zaman kamusal hizmetlerin arz edilmesinde kamusal yapının yanında özel sektör ile sivil toplum unsurlarının da bulunması, devletin sosyal ve iktisadi alana müdahale etmesinin en alt seviyeye inerek bu alanlarda sadece eş güdümü temin etmek ve düzenleyici olma görevini üstlenmesi anlaşılmaktadır. Bununla birlikte devletin rekabet ortamının koşullarına dikkat ederek girişimci devlet modeli özelliklerine uygun olarak yapılandırılıp etkili olmak, verimli olmak gibi ögelere göre idare edilen bir yapıya dönüşmesi, yerel-lik prensibinin uygulanır duruma gelmesi ve vatandaşın yönetim ortamına daha aktif biçimde katılması anlaşılmaktadır. Bu bakış açısıyla beraber devletin ne yaptığından çok bunu nasıl ve hangi yöntemlerle yapmış olduğu öne çıkmaya başlamıştır.¹²

Yönetişim, yönetim düşüncesinin dönüştüğü tarihi şartlar ve bu bağlam içinde meydana gelen teorilerin birbiriyle ilişkileri bağlamı içinde ortaya çıkan bir olgudur. Yönetişim kavramının ortaya çıkması sürecinde Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü, Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Ticaret Örgütü gibi kuruluşlar büyük ölçüde etkili olmuştur. Bunun yanında Avrupa Birliği kurumları tarafından kullanılan resmi söylemler içinde de yönetişim kavramı kullanılmaktadır. Yönetişimin gelişme sürecinde kurumların etkisinin ortaya konulmasına paralel olarak yönetişimin gereksinimler istikametinde tabandan yükselen bir idari anlayış mı yoksa üst kademedeki kurumlara uygulanmaları doğrultusunda önerilen bir yönetim anlayışı mı olduğunun saptanması sonucuna varılacaktır.

11 Bob Jessop, "The Rise of Governance and the Risk of Failure", *The Case of Economic Development. International Social Sciences Journal*, 155, (1998), 1-29.

12 Vincent Kouwenhoven, "The Rise of The Public Private Partnership: A Model of The Management of Public", *Private Cooperation*, (London: Kooiman, 1993), 123.

Dünya Bankası, yönetim modelinin ortaya çıkması süreci içinde aktif rol üstlenen kurumların en önemlisidir. Dünya Bankası'nın katkısı, hem yönetim kavramının tanımlanması bakımından hem de yönetimin içerdiği öğelere değinmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Yönetim olgusu, ilk olarak Dünya Bankası tarafından 1989 yılında yayınlanan "Sub-Saharan Africa: From Crisis to Sustainable Growth" adlı raporla gündeme girmiştir.¹³

Yönetişimi tanımlama çalışmaları ile yönetimle ilgili teferruatlı değerlendirmelerde bulunan "Yönetişim: Dünya Bankası Deneyimi" adlı rapor, Dünya Bankası tarafından 1994'te yayınlanmıştır.¹⁴ Bu bakımdan yönetimin finans sektöründe büyük etkisi bulunan bir kurumun farklı konularla ilgili sorunlara çözüm ve kamuya dair yapılanma önerisi olduğunu söylemek mümkündür. Yönetişim, özel sektörden türemiş olan minimal devlet düşüncesinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

Yönetişim kavramı IMF tarafından, kamu sektörü ile özel sektörün kurduğu ortaklık kapsamında vatandaşlara daha iyi hizmet sunan, katılımcı, şeffaf, daha duyarlı bir yapılanmayla beraber idari ve ekonomik problemlere çözüm getirilmesi için meydana getirilmiş bir yapılanma olduğu belirtilmektedir. IMF, katılımcılığı hükümetlerin başarılı olmasının anahtarı olarak kabul etmektedir. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı da yönetim kavramını, "bir ülkenin her türlü işinde kullandığı ekonomik, siyasal ve yönetsel otorite" olarak tanımlama yoluna gitmiştir.¹⁵

Türkiye'nin de üyesi bulunduğu Avrupa Konseyi yerel yönetim kademelerinde katılım mekanizmaları ve iş birliğinde gelişim sağlamak için Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi'nde büyük ölçüde çalışmalar yapılmıştır. Yerel yönetimlerle beraber milletlerarası alanda da yönetim uygulamalarının yerleşik hale gelmesi için önem taşıyan çalışmalar aşağıda listelenmiştir:¹⁶

- 22.12.1981 tarihli Avrupa Yerel Topluluklar veya Yönetimler Arasında Sınır ötesi işbirliği Çerçeve Sözleşmesi,
- 01.09.1988 tarihli Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik koşulu,
- 19.03.1992 tarihli Avrupa Kentsel şartı ve 2008'deki Gözden Geçirilmiş Kentsel şart,

13 Esra Üzel, *Küresel Çevresel Yönetişim (İyi Yönetim)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. (Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006), 46.

14 World Bank, "Governance: The World Bank's Experience", (Washington, DC: World Bank, 1994), 13.

15 Hamit Palabıyık, "Yönetimden Yönetişime Geçiş ve Ötesi Üzerine Kavramsal Açıklamalar", *Amme İdaresi Dergisi*, 37, sy 1, (Ankara, 2004), 64.

16 Zerrin Toprak, *E-Yönetişim ve E- Demokrasi*, 03 Eylül 2016, kisi.deu.edu.tr/userweb/zerrin.toprak/yonetisim.doc. (erişim: 29.03.2018)

- 19.03.1992 tarihli Gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımlarına İlişkin Avrupa şartı,
- 01.05.1997 tarihli Yabancıların Yerel Düzeyde Kamusal Hayata Katılımlarına ilişkin Sözleşme,
- 01.02.1998 tarihli Ulusal Azınlıkların Korunması Çerçeve Sözleşmesi,
- 01.03.1998 tarihli Avrupa Bölgesel ve Azınlık Dilleri şartı,
- 01.03.2004 tarihli Avrupa Peyzaj Sözleşmesi.

Türkiye, yönetim ve iyi yönetim kavramları ile ilk kez Birleşmiş Milletler'in İstanbul'da yapılan HABITAT toplantılarında tanışmıştır.¹⁷ Bu toplantıda insanların yerleşme seçeneklerinin hakkaniyete uygun, sürdürülmesi mümkün ve yaşanılabilir olmasının sağlanması için ortak bir yönetim biçimine ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir.¹⁸ Bu, birden çok aktörden meydana gelen yönetim ise devletle birlikte sivil toplum ve özel sektörün de yönetim mekanizmasına dâhil olarak karar alma siteminde bulunmaları anlamına gelmektedir.

Yönetim kavramıyla ilgili son olarak, kavramın meydana çıkması ve yaygınlaşması sürecine bakıldığında yönetimin, tabanın isteğiyle ortaya çıkan bir yönetim anlayışı olmadığı, üst kademedен önerilmiş ve kaynağı dışarıda olan bir yönetim anlayışı olduğunu ortay koymaktadır. Buna rağmen yönetimin tepeden teklif edilmiş olması, tabanın yönetim ilke ve prensiplerini talep etmedikleri ya da buna gereksinim duyulmadığı anlamı taşımamaktadır.

3. Devlet Güvenliği ve Yönetişim

Devlet güvenliği kavramı; devletin halkı, ülkesi ve kurumları ile olan bölünmezliğini teminat altına alması ve anayasada ifade edilen devletin özelliklerini tehditte bulunacak dâhili ve harici unsurlardan kendisini muhafaza etmesi anlamında kullanılan bir terimdir. Devlet güvenliği kavramı geleneksel anlamıyla ele alındığında da, korunması gerekli olan değerler olarak kabul edilen siyasi bağımsızlık ile toprak bütünlüğü olgularını kapsamaktadır.¹⁹ Fakat daha spesifik bir anlam taşımayan, bundan dolayı da kendisine atfedilen değerlerle birlikte bir anlam yüklenen devlet güvenliği, farklı boyutlarda tanımlanması mümkün bir terimdir. Örnek verecek olursak devlet güvenliği kavramı yalnızca askeri boyuta indirgenmek suretiyle olağanüstü zamanlarda alınacak tedbirleri de içerecek şekilde dar anlamda ele alınabilmektedir. Bu tarafıyla devlet güvenliğinin, kısa ve özlü bir söyleyişle, bir ülkenin iç ve dış tehdit veya tehlikelerden korunması şeklinde tanımlanması mümkündür.

17 Birgül Ayman Güler, "Yönetişim: Tüm İktidar ve Sermaye" Praksis, 9 (Kış- Bahar 2003): 93-116.

18 Age, 107.

19 David A. Baldwin, "The Concept of Security", *Review of International Studies*, 23, sy.1, (1997), 13.

Soyut bir kavram olan devlet, kendi güvenliği diye tanımlanan bu soyut varlığı korumak için mücadele etmez; devletin savunduğu temel güvenlik kapsamı olarak onun varlık nedeni olan halkını ve halkın kullanımına açtığı kurum ve kuruluşlarını, anayasada kendi tanımını ortaya koyan değerlerini ve kanunlarını muhafaza ederek varlığını devam ettirir. Bu varlık, en başta ülke içinde yaşamakta olan halkın güvenlik ve huzurun, sonra da kendine yakın öteki dost ülkelerin ve o ülkelerde yaşayanların güvenlik ve huzurunun güvencesidir.

3.1. Güvenlik Yönetişimi

Küreselleşme süreciyle beraber sınıraşan suçlar, uluslararası terörizm, nükleer silahların yaygınlaşması, bulaşıcı hastalıklar gibi yeni tehditlerin artmasıyla beraber bir olgu olarak güvenlik, yeni baştan değerlendirilmeye başlanmıştır. Bununla birlikte güvenlik olgusunun devletin güvenliği veya askeri güvenlik kavramlarından uzaklaşarak daha geniş bir zeminde ele alınmasını teklif edenlerin yanında, tam aksine bu tarz bir gayretin işe yararlığa zarar vereceğini iddia edenler de bulunmaktadır.²⁰ Fakat çağımızda güvenlik tehditlerinin eski dönemlere göre farklılık gösterdiğini bilmek gerekmektedir. Örnek vermek gerekirse Oslo merkezli Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsünün (International Peace Research Institute, Oslo - PRIO) yaptığı oldukça ayrıntılı bir araştırmaya göre 2000-2002 yıllarında iç savaşlarda ölen insanların sayısı, bütün savaşlarda yaşamının yitirenlerin %93'üne ulaşmıştır. Bu oranın 1950'lerde %8; 1960'larda %29 ve 1970'lerde %43 seviyelerinde bulunduğu dikkate alınrsa gelinen noktada tehdit değişimi net olarak görmek mümkündür.²¹ Bununla birlikte 2004'te yayımlanan bir araştırma ele alındığında ülkeler arasında ortaya çıkan savaşların bütün savaşlara oranı; Soğuk Savaş'tan sonraki dönemde %17'den %4'e inerken, yerel nitelik taşıyan çatışmaların oranının %96'lara yükseldiği görülmektedir.²²

Çağımızda mücadele yollarının, çatışma sebeplerinin ve kaynakların değişmeye başlamasıyla birlikte "yeni savaş"lardan bahsedilmeye başlanmıştır. Bunun yanında çağımızda güvenlik kavramı da askeri, iktisadi, sosyal, kişisel ve çevresel birçok boyutu dikkate alınarak bir bütün olarak değerlendirilmeye başlanmıştır. Bu yönüyle beraber değerlendirilen güvenlik problemi, ulus devletlerin kapasitelerini sıkıntıya sokmuş ve bu devletlerle beraber milletlerarası örgütler, hükümet-dışı kuruluşlar ve hatta özel sektör aktörleri gibi öteki devletler dışında yapılmış milletlerarası aktörler de güvenlik stratejilerinde yer bulmaya başlamışlardır. Ayrıca saptanması gerekli olan "yönetişim" kavramı ise bir sosyal politik sistem içindeki ilgili tüm aktörlerin ortak gayretleri ile sağlanan sonuçların meydana getirdiği düzen ve yapıyı ifade etmektedir.

20 Oktay F. Tanrısever, "Güvenlik", *Devlet ve Ötesi*, Ed. Atilla Eralp, (İstanbul: İletişim Yayınları 2005), 107-123

21 Bethany Lacina ve Nils Petter Gleditsch, "Monitoring Trends in Global Combat: A New Dataset of Battle Deaths", *European Journal of Population*, 21, sy. 2-3, (2005) 145-166.

22 *Armed Conflict Dataset*, International Peace Research Institute, Oslo (PRIO), Version 2.1, 11 Mart 2004, <http://www.prio.no/cwp/ArmedConflict/> (Erişim: 30.03.2018).

Hükümet kaynaklı olmayan tehditlerin ve uluslararası alanda devlet dışı unsurlarda son dönemlerde görülen yükselme, çağımız güvenlik ortamına etki etmiştir. İnsan ticareti, uyuşturucu kaçakçılığı ve kara para aklama gibi organize suç örgütleri tarafından işlenen suçların yaygın duruma gelmesi; uluslararası terörizm, HIV/AIDS gibi bulaşıcı hastalıklar, silahlanma, nükleer silahların yaygınlaşması gibi hükümetlerin çözmekte zorlandığı tehditler, güvenlikle ilgili politika ve stratejilerin oluşturulma sürecinde yeni arayışlara gidilmesini zorunlu hâle getirmiştir. Fakat kısıtlı kaynak yapısı, yetersiz uzman sayısı ve büyük olarak nitelendirilen devletlerin ilgi alanlarının farklı olması, buna paralel olarak güvenlik alanıyla ilgili olarak politika ve strateji oluşturma süreci içinde bir bölünmeye sebep olmuştur. Bu çerçeve içinde devlet dışı unsurlar, güvenliği sağlayan unsurlar, milletlerarası alanda faaliyetlerini artırmışlardır.

Bu gelişmeler güvenlik politika ve stratejilerinin yapılanmasında yönetim anlayışının meydana gelmesini sağlamıştır. Uluslararası İlişkiler çerçevesinde “güvenlik yönetişimi”, uluslararası alanda istikrar ve barışın devam etmesi için siyasal, ekonomik ve yönetsel otoritenin ortak kullanılmasını ifade etmektedir.²³ Devletler, güvenliğin sağlanmasında temel unsur olmalarına rağmen devlet-dışı unsurlar, günden güne devletlerle birlikte güvenlik sahasında yardımcı rol almakta ve bu iki unsur arasında yeni eş güdüm sistemi ortaya çıkmaktadır. Durum o noktaya gelmiştir ki ulusal hükümetlerle beraber artık uluslararası örgütler, hükümet-dışı kuruluşlar ve özel askeri şirketler gibi devlet dışı unsurlar da çatışmaların idaresi ve engellenmesi gibi konularla ilgilenme noktasına gelmişlerdir.²⁴ “Güvenlik yönetişimi” olgusu bir bakıma devlet ve güvenliği sağlayan devlet dışı unsurlar arasında beraber çalışmayı oluşturan ağı ifade etmektedir.

Kuvvet kullanma yetkisinin sadece devletlerde olması, devletin yurt içinde ve uluslararası alanda güvenlik tedarikçisi niteliğiyle kurumsal bir yapıya kavuşmasını sağlamıştır. Bu yetkinin sadece devletlerde olması, bir yandan da öteki aktörler nedeniyle ortaya çıkacak tehdit ve tehlikelerin şiddetini, güç kullanmayı yasaklamak veya kısıtlamak suretiyle azaltmıştır. Weber’in tanımıyla modern devletin şiddet tekeli elinde bulundurma niteliği, neoliberal sürecin etkisiyle ortadan kaldırılmıştır. Devletin tanımında yer alan temel unsurlardan olan “iç güvenlik”, özel şirketlere devredilmesi mümkün bir meta durumuna gelmiştir. Güvenlik alanı, özel sektör ile uluslararası kuruluşlara açık duruma getirilmiştir. Bu değişimde vatandaşın müşteri olarak algılanmaya başlanmasında ve bu hizmetlerin bedelinin faydalananlarca ödenmesinin temelinde “kullanan öder” üzerine inşa edilmiş olan yönetim anlayışının da önemli düzeyde katkıları bulunmaktadır.

Yönetişim, güvenlik sektörünü öncelikle, güvenlik sektörü yapısının oluşturulması bakımından etkilemiştir. Sektörel olarak güvenlik; devlet, sivil toplum ve özel sek-

23 Burak Tangör, *Avrupa Güvenlik Yönetişimi*, (Ankara: Seçkin Yayınları, 2008), 35.

24 Elke Krahmnn, “From State to Non-State Actors: The Emergence of Security Governance”, Elke Krahmnn (der.), *New Threats and New Actors in International Security*, (New York: Macmillan, 2005), 13.

töre ait unsurların bütünlük oluşturduğu yapı olarak düşünülürken bir yandan da bu unsurların güvenlik fonksiyonunun ifa edilmesi sürecinde ortak çalışmanın gerekliliği düşüncesine dayanmaktadır.²⁵ Reformların oluşması sürecinde yönetim prensipleri temel sayılmıştır. Güvenlik sektörü yönetim anlayışı, demokratik yönetim yaklaşımının güvenlik sektörü içinde uygulanması esasına yaslanmaktadır.²⁶

3.1.1. Güvenlik Yönetişimi Anlayışında Özel Güvenlik Sektörü

Çağımızda iyice yaygın hale gelmiş olan özel güvenlik sektörünün gelişme süreci “kullanan öder” ekseninde gerçekleşen uygulamanın bir örneği niteliğindedir.²⁷ Kazancı muhafaza altında bulundurmak, özel güvenlik sektörünün temel motivasyon kaynaklarından biri hâline gelmiştir.²⁸ Devlet, güvenlikle ilgili sorumluluğunu yerine getirirken vatandaşlık odaklı yaklaşımdan uzak durmakta ve güvenliği piyasanın aktörlerine bırakarak müşteri ilişkisinin baskın olduğu bir özel güvenlik oluşumunu özendirilmektedir.²⁹ Bu yenilik, kamusal hizmet etiğinin yerine piyasa anlayışına uygun olarak müşteriye ücret karşılığında hizmet sunmayı kapsamaktadır. Yönetişim bu yönüyle sermayeye dayalı yapının güçlenmesi, vatandaşlık yerine müşteri anlayışının öne çıkarılması olarak açıklanabilir. Bu süreç içinde normal olarak güvenlik yapısında ve denetlenmesinde piyasa ekonomisinin gerekleri öne çıkmaktadır. Polisin işlevlerinden birçoğunu özel güvenlik görevlileriyle paylaşması vatandaş fikrinin yerini müşteriye bırakması sürecine katkıda bulunmaktadır. Özel güvenlik şirketlerinin faaliyet alanlarında dünya genelinde günden güne genişleme görülmektedir.

3.1.2. Askeri Faaliyetlerde Özelleştirme ve Dış Kaynaklardan Faydalanma

Soğuk Savaş döneminin bitmesiyle birlikte birçok devlet askeri alana ayırdıkları bütçelerinde kısıtlamaya gitmiş ve asker sayısının azaltmayı tercih etmişlerdir. Büyük devletlerin çoğu, silahlı güçlerini küçültme ve askeri harcamaları azaltmaya giderken ekonomik bakımdan gelişmemiş ülkeler masrafi daha düşük olan paralı asker istihdam etme yoluna müracaat etmişlerdir. 1990'larda ortaya çıkan bu talebi karşılamak için uluslararası nitelikte birçok özel askeri şirketin kurulduğu görülmüştür. Zaman içinde iyice profesyonelleşen bu şirketler, kendilerini belirli bir alanla sınırlandırma-

25 Nicole Ball, Bouta, T.ve Goor, L.V.D. Enhancing Democratic Governance of the Security Sector: An Institutional Assessment Framework, Clingendael Institute for the Netherlands Ministry of Foreign Affairs, (Netherlands 2003), 32.

26 Nicole Ball, Democratic Governance in The Security Sector, UNDP Workshop on Learning from Experience for Afghanistan, (USA 2002), 4.

27 Foti Benlisoy, “İsmet Akça’yla Söyleşi: Neoliberal Militarizme Karşı Siyasetin Toplumsallaşması”, *Mesele Kitap Dergisi*, sy.20, (2008) s. 40.

28 Charles Edwards, Changing policing theories for 21st century societies, (England: Federation Press, 2005), 314-315.

29 Steven Spitzer, “The Rationalization of Crime Control In Capitalist Society”, *Crime, Law and Social Change*, 3, sy. 2, (1979), 187-206.

dan müşterilerine askeri yöntem ve teknikler ile teçhizat eğitimi verebildikleri gibi askeri alanda kullanılan teçhizat da sağlayabilmektedirler. Paralı askerlik hizmeti ile özel askeri şirketlerin sundukları hizmetleri farklı nitelikler taşımaktadır. Paralı askerler, kendi ülkeleri dışında bir ülke ordusunda ücret mukabili hizmet ederlerken; şirketler hizmetlerini sözleşme karşılığında kiraya vermektedirler. Paralı askerlerin kolektif nitelik kazanmış durumlarını “savaş müteahhitliği” olarak isimlendirmek mümkündür.³⁰

Devletler, silahlı kuvvetlerinin gereksinimi olan eğitim, lojistik hizmetler, planlama ve altyapı hizmetlerini özelleştirmeye giderek temin etmeyi tercih eder duruma

gelmişlerdir. Askeri üs ve askeri lojmanların yönetimi, araçların bakım ve onarımı, üniformaların hazırlanması ve depo hizmetleri, kantin işletilmek gibi işlerin özel sektöre bırakıldığı görülmektedir. Askerî şirketlerden hizmet alındığı tüm zamanların en yoğun kullanıldığı dönem, Irak Savaşı süreci olmuştur. Irak'ta 60'dan daha çok şirketin, 20.000'den fazla çalışanıyla bölgede hizmet sunduğu iddiaları da ABD'nin Irak'a girmesinden sonra oldukça yoğun bir şekilde tartışma konusu olmuştur. Irak Savaşı sırasında ve devam eden süreçte bölgede yer alan Koalisyon Kuvvetlerini meydana getiren ülkelerin sıralaması yapıldığında en önemli katkıyı, ABD'den sonra askerî şirketlerin yapmış olması, dikkat çekici bir noktadır. 2007'de Amerika Birleşik Devletleri idaresi Irak'ta aşağı yukarı 180.000 özel güvenlik personeline görev vermiştir ki bu sayı, bölgede görev yapmakta olan Amerikan birliklerindeki asker sayısından 20 bin kişi daha fazladır.³¹

Askeri fonksiyonlarının özel askeri şirketlere ihale edilmek yoluyla ve bu şirketler tarafından ifa edilmesi, askeri darbelerin sık yaşandığı gelişmekte olan ülkeler tarafından da tercih edilmiştir. Bu tarz devletlerde özel askeri şirketler, öncelikli olarak hükümete karşı hareketlerin engellenmesi, rejimin istikrarlı hale getirilmesi ve düzenin temin edilmesi gibi konularda görevlendirilmişlerdir.³²

Savaş, soykırım veya etnik temizliklerden kaynaklı olarak sayıları günden güne çoğalan sığınmacılar, milletlerarası toplumu; çatışmaya girmeye, silahlı güç kullanmak da dâhil olmak üzere müdahalede bulunmaya mecbur bırakmıştır. BM, bu bağlamda kendisine etik bir sorumluluk yüklemektedir. BM çerçevesi içinde yerine getirilen barışı korumaya dönük çalışmalar yeni bir olgu olmamakla birlikte 1990'lı yıllardan sonra bu tür çalışmaların yoğunluğu ve sayısında önemli artışlar görülmüştür. BM, barışı sağlama operasyonlarına duyulan talepler, üye devletler tarafından bu operasyonlara verilen finansal arzı ve personel sayısını önemli ölçüde aşmaktadır. Durumun böyle

30 Haldun Yalçınkaya, *Savaş: Uluslararası İlişkilerde Güç Kullanımı*, (Ankara: İmge kitabevi yayınları, 2008), 340.

31 Peter Warren Singer, *Corporate Warriors*, (New York: Ithaca Cornell University Press, 2003), 250-251.

32 Dave Whyte, “Lethal Regulation: State-Corporate Crime and the United Kingdom Government's New Mercenaries”, *Journal of Law and Society*, 30, sy. 4, (2003), 575-600.

olması ise özel askeri şirketlerin sunduğu hizmetlere olan talepte önemli ölçüde artışa sebep olmuştur.

Çağımızda yardımla ilgili operasyonlarında görev alan kuruluşların muhafazasını temin etmek için özel askeri şirketlerle çeşitli anlaşmalara gidilmiştir. Bu şirketler, mülteci kamplarının inşa edilmesinde ya da korunmasında, BM barış gücü askerleri için lojistik desteğin hızlandırılması ve düzenlenmesinde görev almışlardır. Bunun yanında belirli bir çatışmaya sadece bir ulusa ait orduların gönderilmemesi çatışan tarafların aralarındaki çıkar çatışmalarının şiddetinin düşmesini sağlamaktadır. Mesela 1987 ile 1990 yılları arasında Sri Lanka'da görev yapan Hindistan'a ait Barışı Koruma Gücü'nün bu ülkede yanlı tutum sergilediği için suçlandığı görülmüştür. Böyle durumlarla karşılaşmamak için de özel askeri şirketlerin daha çok tercih edildiği görülmüştür.³³

Orduların modernizasyona gitmesiyle beraber uzman personele olan gereksinimde artış olmuştur. Orduya dâhil edilen ileri teknolojiyle üretilmiş silah sistemlerinin kullanılabilmesi ve yeni savaş teknik ve yöntemlerinin sistematik elektronik ağ içermesinden dolayı bu alanlarda bilgileri olan mühendis, teknisyen, enformasyon teknolojisi ve lojistik uzmanlarına gereksinim duyulmaktadır. Milletlerarası çoğu özel askeri şirketler, bilgi yönelimli kuruluşlar oldukları için de piyasaya girmeleri kolay olmaktadır.³⁴

Geçmiş dönemlerde devletlerin ve milli orduların yerine getirmiş oldukları hizmet ve görevlerin birçoğunun günden güne özel askeri şirketlerce karşılanır olması sonucunda güvenlik alanında birbirinden değişik özellikler taşıyan aktörlerin bir arada etkinlik gösterdiklerine de rastlanmaktadır. Özelleştirmeye gitme, dış kaynaklardan faydalanma, sözleşme imzalama ve kiralama gibi çeşitli yöntemlerle kamusal otorite ile özel sektörün menfaatlerinin buluştuğu veya uyum sağladığı yeni ortam içinde güvenlik yönetişimi yaklaşımı kabul görür hale gelmiştir.

SONUÇ

Tarihi bakımdan devamlı bir değişme süreci yaşandığı için tüm yapılar gibi toplumların ve buna bağlı olarak da devletin yeniden şekillendiği görülmektedir. Sana-yileşmiş toplum yapısından bilgi toplumuna, modern düşünce anlayışından post modern düşünce yapısına, ulus devlet anlayışından küresel nitelik taşıyan bir dünyaya geçiş süreci bilimsel ve teknik gelişmelerle beraber yönetim yaklaşımlarında da bazı yenilikler oluşturmuştur.

33 Kjell Bjork ve Richard Jones, "Overcoming Dilemmas Created by the 21st Century Mercenaries: Conceptualising the Use of Private Security Companies in Iraq", *Third World Quarterly*, 26, sy.4-5, (2005), 777-796.

34 Thomas K. Adams, , "The New Mercenaries and the Privatization of Conflict", *Parameters*, 29, sy. 2, (1999), 103-116

BM’de yönetim ile ilgili ciddi adımlar atılmasını önermekte ve kendi yapısı içerisinde yönetim ile ilgili adımlar atmaktadır. BM’nin oluşturduğu yapılarda hükümetler, uluslararası kurumlar, hükümet dışı örgütler ve çokuluslu şirketlerin yer almasıyla, yönetimin, BM tarafından uygulandığı anlamını çıkarabiliyoruz. Yönetimin özellikle uluslararası güvenlik için elzem olduğu gerçeğiyle ilgili olarak ülkelerin birbirine karşı çıkabilecek savaş riskini azaltmak üzere, ekonomi ilişkilerin geliştirilmesi ve faaliyetlerinin artırılması için kurulmuş olan kurumların varlığı yönetim kavramına örnek olarak verilebilir.

Küreselleşme ve neoliberalizmin etkisiyle günümüzde de kamusal yarar için birçok kamu unsuru ve özel unsur beraber sorumlu sayılmaktadır. Bu süreç kapsamında devlet de güvenlik alanındaki mevcut tekellerini bırakma temayülü göstermişlerdir. Bununla beraber güvenlik kavramının kapsamında görülen genişlemeyle birlikte meydana gelen yeni güvenlik sahalarda devletlerin kısıtlı uzmanlara ve kaynaklara sahip olmasından dolayı bu sahalarda da devlet-dışı denilen unsurların etkisinde artış olmuştur. Buna paralel olarak güvenlik yönetimi kapsamında devlet dışı aktörler birçok alanda bütün askeri hizmetleri vermeye başlamışlardır.

Güvenlik yönetimi algısının etkinleşmesiyle beraber daha önceden milli nitelikte olan silah şirketlerinde özelleştirmeye gidilmiş veya askeri hizmetlerle ilgili dış kaynaklardan faydalanma yoluyla özel şirketlere devir yapılmıştır. Bu şirketler özellikle askeri teçhizat ve lojistik destek, askeri eğitim gibi askeri hizmetlerin yanı sıra uluslararası müdahalelerde harekât desteği vermişlerdir.

Devletler, uluslararası teşkilatlar, hükümetlerin dışında bulunan kuruluşlar ile çokuluslu şirketlerin uluslararası operasyonları kapsamında kendi stratejik menfaatlerini korumak amacıyla güvenlik hizmetlerini ifa etmek için “kuvvet” isteğinde bulunmalarıyla beraber özel askeri şirketlerin sayısında da hızlı bir artış olmuş ve böylece küresel seviyede bir özel askeri sektör oluşmuştur. Günümüz özel askeri şirketleri, devletler üst düzey eğitim almış muharıplerin yanı sıra son teknoloji ürünleri olana teçhizatı arz edebilmenin yanında eğitim, stratejik planlama, istihbarat gibi askeri alanda birçok hizmeti sunabilmektedirler.

Yönetim konusunu geliştirme ve genişletme amacıyla birçok ülke ve uluslararası kuruluş çalışmalar yapmaya devam etmektedir. Güvenlik alanı ile ilgili tek başına devlet kurumlarının tüm güvenlik alanlarına hâkim olmalarının mümkün olamayacağı ve bu konuyla ilgili devlet kurumlarının tek başlarına yeterli düzeyde istenilen sonuca varamayacağını kabul etmek gerekir. Başta devletler olmak üzere, ilgili uluslararası kuruluşlar yönetim kavramı ile hareket ederek devlet kurumlarında güvenlik gibi önemli bir konuda meydana gelebilecek zafiyetin veya yetersizliğin önlenmesini amaçlamaktadırlar.

Yönetişim kavramı, güvenlik boyutunda incelendiğinde önemli sonuçları olduğunu ve birçok gelişmiş ülkede güvenlik, yönetim ile uygulanmaya çalışılmaktadır. Devletlerin yönetim ile ilgili olarak çalışmalarından birisi olarak siber güvenliği örnek verebiliriz. Çünkü siber güvenlik, günümüzde yaşamımızın her noktasına temas eden ve güvenliğinin yetkililerce hem devlet hem de toplumdaki bireylerin güvenliğinin sağlanması için karşımıza çıkan güncel bir alandır. Siber güvenlik bu çalışmanın doğrudan bir konusu olmasa da çok hızlı gelişen ve değişen dünyada tehditler ve bu tehditlerle başa çıkma yöntemleri de değişmektedir ve devlet kurumları bu durumla tek başına mücadele edemeyecek hale gelmiştir, bu sebeple yönetime ihtiyaç duyulmaktadır. Türkiye’de ve başka ülkelerde devletin güvenlik stratejilerinin oluşturulmasında yönetimin rolünü ortaya koyabilmek adına, siber güvenlik stratejilerinin belirlenmesinde yönetim ile ilgili devlet ve özel sektörün ortak çalışmaları var olmasına karşın birtakım farklılıklar söz konusudur. Mesela Hollanda’da Güvenlik ve adalet bakanlığının görevlendirmesi ile “ulusal siber güvenlik kurulu” siber alanda güvenliğin sağlanması için üç alt çalışma grubundan biri olan Kamu-Özel sektör bilgi işlem teknolojileri çözüm ve yönetim kurulu ile çalışarak hem devlet kurumları hem de özel sektörde uzman kuruluşlarla ortak stratejiler çıkarmaktadırlar. Japonya’da Bilgi Teknolojileri Stratejileri Genel Merkezinin başkanı Japonya başbakanı iken, üyeleri tüm bakanlar ve özel sektör temsilcilerinden oluşmaktadır. Güney Kore’de devlet başkanına bağlı olan “Başkanlık Bilgi Toplumu Konseyi’ne” eş başkan olarak başbakan ve özel sektör temsilcisi başkanlık ederler. Yönetişim ile ilgili bu örnekler devletin güvenlik stratejilerini oluşturmada siber güvenlikte olduğu gibi diğer alt güvenlik kollarında da uygulanmaktadır.

Türkiye’de konu ile ilgili güvenlik stratejilerinin oluşturulmasında devlet kurumlarının özel sektör ile stratejik ortaklık ve bilgi paylaşımı yapılmaktadır. Fakat karar alma sürecinde özel sektöre yeterince yetki verilmemiş, bu yetki gücü devlet kurumlarına bırakılmıştır. Yukarıda belirtildiği üzere yönetimin güvenlik boyutunda anlaşılması için verilen siber güvenlik örneğinde Türkiye’de Siber Güvenlik Kurulu 2012 yılında kurulduğunda, kurula başkanlık etmek üzere Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı (yeni adıyla Ulaştırma ve Altyapı Bakanı) görevlendirilmiş iken, birçok bakanlık müsteşarı (müsteşarlıklar kaldırıldığı için, ilgili bakanlıktaki sorumlusu denilebilir) ve Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanı ³⁵gibi doğrudan güvenlikle ilgili olan devlet kurumları da üye olarak bulunur ve kararlar burada alınır. Özel sektör temsilcileri bu kurula talep edildiğinde bilgi akışı sağlayabilir veya sözel önerilerde bulunabilirler fakat bu tip katılımlarda yukarıda verilen Hollanda, Japonya, Güney Kore örneklerinde olduğu gibi karar vermede özel sektöre doğrudan yetki verilmemiştir.

Bu çalışmanın neticesinde bir öneri olarak devlet güvenliği ile ilgili var olan tehditlerin bertaraf edilebilmesi için, güvenlik alanı ile ilgili hangi kurum veya özel sektör gücü

35 BTK, erişim 10.03.2022, <https://www.btk.gov.tr/siber-guvenlik-kurulu>.

elinde bulunduruyorsa masaya oturtulmalı ve hükümetin belirlemiş olduğu hedeflerin hem devlet birimleri hem de devlet dışı birimlerin ortaklaşa çalışması sağlanmalıdır.

Kaynakça

- Adams, Thomas K. "The New Mercenaries and the Privatization of Conflict", *Parameters*, 29, sy. 2, 1999, 103-116
- Aydın, Ahmet Hamdi. "Polis Meslek Hukuku", Ankara: Doğu Matbaacılık, 1996, 5-6.
- Aydın, Ahmet Hamdi. *Toplumsal Güvenlik ve Yerel Siyaset*, İstanbul, Okutan yayıncılık, 2008, 307.
- Armed Conflict Dataset*, International Peace Research Institute, Oslo (PRIO), Version 2.1, 11 Mart 2004, <http://www.prio.no/cwp/ArmedConflict/> (Erişim: 30.03.2018).
- Baldwin, David A. "The Concept of Security", *Review of International Studies*, 23, sy.1, 1997, 13.
- Ball, Nicole, Bouta, T.ve Goor, L.V.D. *Enhancing Democratic Governance of the Security Sector: An Institutional Assessment Framework*, Clingendael Institute for the Netherlands Ministry of Foreign Affairs, (Netherlands 2003), 32.
- Ball, Nicole, *Democratic Governance in The Security Sector*, UNDP Workshop on Learning from Experience for Afghanistan, USA 2002, 4.
- Benlisoy, Foti. "İsmet Akça'yla Söyleşi: Neoliberal Militarizme Karşı Siyasetin Toplumsallaşması", *Mesele Kitap Dergisi*, sy.20, 2008 s. 40.
- Bjork, Kjell ve Richard Jones, "Overcoming Dilemmas Created by the 21st Century Mercenaries: Conceptualising the Use of Private Security Companies in Iraq", *Third World Quarterly*, 26, sy.4-5, 2005, 777-796.
- Bowden, Tom. "Beyond the Limits or the Law" Harmondsworth: Penguin Press, 1978, 43.
- BTK. erişim 10.03.2022, <https://www.btk.gov.tr/siber-guvenlik-kurulu>.
- Dinçer, Celal. "Kolluk Kuvvetlerinin Zor Kullanma Yetkisi", *Türk İdare Dergisi*, 462, 2009, Ankara, 37-69.
- Dursun, Davut. "Güvenlik İhtiyacı ve Yoksulluk", erişim 15.03.2022, Yeni Şafak, 10 Mayıs 2005, <https://www.yenisafak.com/arsiv/2005/haziran/28/ddursun.html>
- Edwards, Charles. *Changing policing theories for 21st century societies*, England: Federation Press, 2005, 314-315.
- Güler, Birgül Ayman. "Yönetişim: Tüm İktidar ve Sermaye" *Praksis*, 9 Kış- Bahar 2003, 93-116.
- Jessop, Bob. "The Rise of Governance and the Risk of Failure", *The Case of Economic Development. International Social Sciences Journal*, 155, 1998, 1-29.

- Karabulut, Bilal. Güvenlik, "Küreselleşme Sürecinde Güvenliği Yeniden Düşünmek", Ankara: Barış Kitabevi, 2015, 41.
- Krahmann, Elke. "From State to Non-State Actors: The Emergence of Security Governance", Elke Krahmann (der.), *New Theats and New Actors in International Security*, New York: Macmillan, 2005, 13.
- Lacina, Bethany ve Nils Petter Gleditsch, "Monitoring Trends in Global Combat: A New Dataset of Battle Deaths", *European Journal of Population*, 21, sy. 2-3, 2005 145-166.
- Palabıyık, Hamit. "Yönetimden Yönetişime Geçiş ve Ötesi Üzerine Kavramsal Açıklamalar", *Amme İdaresi Dergisi*, 37, sy 1, Ankara, 2004, 64.
- Rhodes, R.A.W. "The New Governance: Governing Without Government", *Political Studies*, 44, sy. 4, 1996: s.652-667.
- Singer, Peter Warren. *Corporate Warriors*, (New York: Ithaca Cornell University Press, 2003, 250-251.
- Spitzer, Steven. "The Rationalization of Crime Control İn Capitalist Society", *Crime, Law and Social Change*, 3, sy. 2, 1979, 187-206.
- Tanrısever, Oktay F. "Güvenlik", *Devlet ve Ötesi*, Ed. Atila Eralp, İstanbul: İletişim Yayınları 2005, 107-123.
- Tangör, Burak. *Avrupa Güvenlik Yönetişimi*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2008, 35.
- Toprak, Zerrin. *E-Yönetişim ve E- Demokrasi*, 03 Eylül 2016, kisi.deu.edu.tr/userweb/zerrin.toprak/yonetisim.doc. (erişim: 29.03.2018)
- Uzel, Esra. *Küresel Çevresel Yönetişim (İyi Yönetim)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006, 46.
- Vincent Kouwenhoven, "The Rise of The Public Private Partnership: A Model of The Management of Public", *Private Cooperation*, London: Kooiman, 1993, 123.
- Yalçın, Arzu. İyi Yönetişim İlkeleri ve Kamu Yönetimine Yansımaları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2010, 8.
- Yalçınkaya, Haldun. *Savaş: Uluslararası İlişkilerde Güç Kullanımı*, Ankara: İmge kitabevi yayınları, 2008, 340.
- Whyte, Dave. "Lethal Regulation: State-Corporate Crime and the United Kingdom Government's New Mercenaries", *Journal of Law and Society*, 30, sy. 4, 2003, 575-600.
- World Bank. "Governance: The World Bank's Experience", Washington, DC: World Bank, 1994, 13.